

Dražen Lulić
Konzultant, Caper d.o.o.

Maloprodajna potrošnja u 2012. – što možemo očekivati?

U zadnje vrijeme dosta se govori o maloprodajnoj potrošnji, te predviđanjima za 2012. godinu?

Nažalost, uglavnom smo bombardirani negativnim vijestima, mišljenjima i prognozama, pa tako i u svezi maloprodajne potrošnje. Dosta eksplicitno je i sama Vlada nedavno „priznala“ da ne očekuje oporavak osobne potrošnje, a pogotovo javne (državne) potrošnje, govoreći isključivo o investicijama kao ključnom pokretaču rasta gospodarstva u 2012. Drugim riječima, mjere fiskalne politike usmjerene su na uravnoteženje proračunskih stavki u cilju što većeg smanjenja deficita. No, svejedno Vlada ne bi smjela ispustiti kretanje potrošnje iz fokusa svojih aktivnosti jer najveći pozitivan učinak na proračunsku prihodovnu stranu očekuje se upravo od poreza na dodanu vrijednost, a novčani priljev te stavke ovisi upravo o maloprodajnoj potrošnji!

Govoreći o predviđanjima maloprodajne potrošnje u 2012. godini, potrebno je, pri-

je svega, detaljnije ukazati na elemente koji determiniraju ukupni potencijal osobne potrošnje, odnosno raspoloživi dohodak stanovništva.

Prije svega, potrebno je ukazati na kretanje prosječno isplaćenih plaća – osobnih dohoda. Tako je u prvih jedanaest mjeseci prošle godine, prosječna isplaćena neto plaća iznosila 5.436 Kn (izvor: DZS), što predstavlja nominalan rast od 1,9% u odnosu na isto razdoblje 2010. godine. Međutim, realno to predstavlja smanjenje neto plaće od 0,4% (kada se uzme u obzir rast potrošačkih cijena). Ako uzmemo u obzir razdoblje od 2008. godine, također vidimo da su realne neto plaće stagnirale: konkretno, u odnosu na prosječnu neto plaću iz 2007. godine, neto plaća s kraja 2011. godine porasla je realno za manje od 0,1%, što potvrđuje tezu o stagnaciji prosječno isplaćenih realnih neto plaća u Hrvatskoj.

Ništa bolja situacija nije ni po pitanju mirovina, koje su u zadnjih godinu dana nominalno čak i nešto smanjene (za 0,6%

u razdoblju prosinac 2011. / 2012.; izvor: HZMO), a broj korisnika mirovina konstantno raste.

Nadalje, sve je manje onih koji primaju plaću. Tako se stopa nezaposlenost (prema ILO metodi) konstantno povećavala u zadnjih nekoliko godina i to sa 8,4% u 2008. godini na 13,3% u 2011. godini. Da situacija bude još neopovoljnija, dosta je i onih koji su zaposleni, ali im poslodavac ne isplaćuje plaću.

Isotvremeno, povećali su se životni troškovi i to posebice tzv. esencijalna dobra i usluge kao što su prehrana, stanovanje, energija i prijevoz, a najavljuju se i poskupljenja plina, struje, vode, raznih prehrambenih artikala i dr. Što će se tek dogoditi ako nas sve jače zveckanje oružjem na Bliskom istoku uvede u novu spiralu povećanja cijene naftnih derivata i posljedično tome povećanje cijena industrijskih proizvoda i usluga...?

Također, ne smijemo zaboraviti i da se povećavaju prosječni troškovi otplate zajmova, što je dodatno potencirano slabljenjem domaće valute u odnosu na euro i posebice švicarski franak. Ovaj pritisak na raspoloživi dohodak stanovništva donekle je ublažen smanjenjem kamatnih stopa banaka kroz 2011. godinu (s 8,06% na 7,53%), iako gledano kroz razdoblje ekonomske krize,

Autor: Niko Barun

prosječne kamatne stope građanstvu su ipak rasle (sa 6,87% s početka 2008. na već spomenutih 7,53% s kraja prošle godine; izvor: HNB).

I za kraj, najnovije mjere fiskalne politike ne donose dobre vijesti ni za onu malu grupicu sretnika čiji se ukupni raspoloživi dohodak puni i s naslova dividendi i najamnina.

Umjesto zaključka: nažalost, teško je povjerovati u oporavak potrošnje u 2012. godini jer su svi elementi koji utječu na raspoloživi dohodak, odnosno kupovnu moć stanovništva pod utjecajem negativnih kretanja. Međutim, jedno je sigurno: trgovcima predstoji još žešća borba za svakog kupca jer se pokazalo da su oni u uvjetima krize manje lojalni i traže najveću vrijednost za svoj novac! ■